

Multilingvismus – součást úspěšného rozvoje multifunkčního zemědělství

Polylinguism – part of the successful development of multifunctional agriculture

Milena Dvořáková

Summary

The paper focuses on the presentation of the Department of Languages new initiatives aimed at more effective professional language teaching in view of the need of polylingualism. It also presents the results of research work reflecting the multifunctionality of agrarian sector terminology in various languages. The European and national language policies urge universities to maintain and develop polylingualism both in teaching and in research. Even though English prevails on all fields, other languages should be taught and used in lectures, to keep multifunctionality and European diversity and to facilitate communication. Multifunctionality and polylingualism is not only the conceptual principle of professional education in foreign languages, but also a helping factor in the process of integration in the EU. The Department of Languages launched a research project on harmonization of integration processes communication, in the framework of the research project called Effective integration of the Czech agrarian sector in the frame of European structures - prerequisite of the sustainable development (grant MSM 411100013). At the Agrarian Perspectives conference we would like to present partial results of the stages processed so far. Our paper monitors partial results of the 2nd stage - Modern methods of management in the agrarian sector.

We also present topics for discussion concerning foreign language specialisation and lecturing in foreign languages aimed at the development of the multifunctionality in the agrarian sector and enhancing polylingualism in the European area of university education.

Anotace

Cílem příspěvku je jednak prezentace nových podnětů Katedry jazyků PEF ke zvýšení efektivity odborné cizojazyčné výuky respektující multilingvismus a polylingvismus a jednak prezentace výsledků vědeckovýzkumné činnosti odrážející polylingvismus v odborné cizojazyčné terminologii agrárního sektoru.

V souladu s evropskou a národní jazykovou politikou nesou vysoké školy odpovědnost za to, aby byl zachován a podporován multilingvismus a polylingvismus jak v oblasti výuky, tak v oblasti vědy a výzkumu. I přes jednoznačnou dominanci angličtiny je třeba právě z hlediska multifunkčnosti a z hlediska posílení evropské dimenze ve vysokoškolském vzdělávání realizovat odbornou cizojazyčnou výuku a odborné přednášky v cizím jazyce i v jazycích dalších a zabezpečit tak snadnější komunikaci v rámci pracovních jazyků EU. Multifunkčnost a plurilingvismus je nejen koncepční zásada odborné přípravy v cizích jazycích, ale i v oblasti přípravy naší země na vstup do EU – v komunikační harmonizaci integračních procesů, což je předmětem vědeckovýzkumné práce KJ v rámci vědeckovýzkumného záměru „Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje“ – grant MSM 411100013. Při příležitosti konání vědeckých konferencí Agrární perspektivy prezentujeme dílčí výsledky zpracovávaných věcných etap. Tento příspěvek monitoruje výsledky 2.věcné etapy s názvem Uplatňování moderních řídicích metod v agrárním sektoru, a to jeho zkompleťovanou německou verzi; francouzská a anglická verze jsou ve fázi ověřování zahraničními partnery. Závěrem jsou k diskuzi předloženy náměty pro inovaci cizojazyčných specializací a odborných přednášek v cizích

jazycích směřujících k rozvoji multifunkčnosti v agrárním sektoru a k posílení plurilingvismu v evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání.

Key words

Multilinguism, polylinguism, multifunctionality, European area of university education, Council for Cultural Cooperation – Modern Languages Division, research work

Klíčová slova

Multilingvismus, polylingvismus, multifunkčnost, Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání, Společný evropský referenční rámec pro jazyky, vědeckovýzkumná činnost

Úvod

Pro rozvoj multifunkčního zemědělství jako jedné z podmínek úspěšného začlenění agrárního sektoru do evropských struktur je důležitá výchova budoucích agromanažerů, kteří by měli být schopni zvyšovat konkurenceschopnost tohoto odvětví. Základním principem multifunkčnosti v evropském rozměru je integrace, interdisciplinarita a internacionalizace. Ve shodě s Boloňskou deklarací se potvrzuje, že vytváření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání je podmínkou pro to, aby se zvýšila atraktivita a konkurenceschopnost vysokých škol. Je tedy nutno pokračovat v úsilí na podporu mobility, aby studenti, učitelé, výzkumní a administrativní pracovníci mohli využívat bohatství Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání včetně jeho demokratických hodnot, různorodosti kultur, jazyků i vysokoškolských systémů. V souladu s evropskou a národní jazykovou politikou nesou vysoké školy odpovědnost za to, aby byl zachován a podporován multilingvismus a polylingvismus jak v oblasti výuky, tak v oblasti vědy a výzkumu. I přes jednoznačnou dominanci angličtiny je třeba právě z hlediska multifunkčnosti a z hlediska posílení evropské dimenze ve vysokoškolském vzdělávání realizovat odbornou cizojazyčnou výuku a odborné přednášky v cizím jazyce i v jazycích dalších a zabezpečit tak snadnější komunikaci v rámci pracovních jazyků EU. Multifunkčnost a plurilingvismus je nejen koncepční zásada odborné přípravy v cizích jazycích, ale i v oblasti přípravy naší země na vstup do EU – v komunikační harmonizaci integračních procesů, což je předmětem vědeckovýzkumné práce KJ v rámci vědeckovýzkumného záměru „Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje“ – grant MSM 411100013. Při příležitosti konání vědeckých konferencí Agrární perspektivy prezentujeme dílčí výsledky zpracovávaných věcných etap. Tento příspěvek monitoruje výsledky 2.věcné etapy s názvem Uplatňování moderních řídicích metod v agrárním sektoru, a to jeho zkompleťovanou německou verzi; francouzská a anglická verze jsou ve fázi ověřování zahraničními partnery.

Cíl a metodika

1.část: Prezentace výsledků vědeckovýzkumné činnosti odrážející multifunkčnost odborné cizojazyčné terminologie v oblasti agrárního sektoru.

Cílem vědeckovýzkumné práce je průběžné zpracovávání příslušných odborných ekonomických podkladů tak, aby v závěru výzkumného období mohly být vydány oborové slovníky souhrnně vyjadřující slovní zásobu jednotlivých věcných etap. Empirická data byla získána v rámci řešení výzkumného záměru CEZ: J03/98: 411100013, KZE ČZU Praha s názvem Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje.

Metodou lingvistické analýzy jsou zpracovávány následující oborové slovníky:

Anglický oborový slovník evropské integrace agrárního sektoru

Německý oborový slovník evropské integrace agrárního sektoru

Francouzský oborový slovník evropské integrace agrárního sektoru

Na zpracování odborné terminologie se účastní i doktorandi PEF v rámci doktorandské jazykové přípravy. Odborné katedry PEF, které jsou garanty pěti věcných etap, poskytují katedře jazyků podklady s obsahem výrazů a definic dané etapy v mateřském jazyce. České pojmy a definice jsou pak překládány do výše uvedených jazyků a následně pak vždy konzultovány s odborníky partnerských univerzit v zahraničí (HU Berlin, BOKU Vídeň, FH Niederrhein, ENSA Montpellier, University of Plymouth). K cizojazyčnému zpracování jsou používány současné dostupné výkladové slovníky.

2.část: Presentace nových podnětů KJ ke zvýšení efektivity odborné cizojazyčné výuky respektující plurilingvismus.

V této části vycházím z obecných zásad evropské a národní jazykové politiky dané Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky a aplikuji je na stávající a výhledově nejbližší koncepci cizojazyčné odborné výuky v rámci ČZU Praha.

Výsledky

1.část: Presentace výsledků vědeckovýzkumné činnosti odrážející multifunkčnost odborné cizojazyčné terminologie v oblasti agrárního sektoru.

Problematikou harmonizace odborné terminologie v agrárním sektoru se zabývá katedra jazyků, již čtvrtým rokem jako spoluřešitel výzkumného záměru KZE PEF ČZU Praha s názvem Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje. Konečným výsledkem 6.etapy: Komunikační harmonizace integračních procesů mají být oborové slovníky v jazyce anglickém, francouzském a německém. V současné době je zpracována ve výše uvedených jazycích 1.věcná etapa : Teoretické aspekty fungování otevřené ekonomiky, která obsahuje celkem 148 pojmů s definicemi, 3. etapa: Ekonomika zdrojů agrárního sektoru se 70 pojmy a definicemi a 4. etapa: Konkurenceschopnost českých zemědělskopotravinářských výrobků na zahraničních a domácích trzích se 112 pojmy s definicemi.

Tento příspěvek monitoruje výsledky 2.věcné etapy s názvem Uplatňování moderních řídicích metod v agrárním sektoru, a to její zkompleťovanou německou verzi, která obsahuje 50 výrazů s definicemi, jež jsou ověřeny odbornými specialisty HU Berlin a Universität Hohenheim.

Výsledné procentuální vyjádření zhodnocující druhou věcnou etapu zpracovanou v německé verzi je uvedeno v následující tabulce.

Kritéria	němčina
1. shodné pojmy+shodné definice	46 %
2. shodné pojmy+doplňující definice	14 %
3. shodné pojmy+ rozdílné definice	0,4 %
4. rozdílné pojmy+ shodné definice	18 %
5. rozdílné pojmy+ rozdílné definice	18 %
6. pojmy v němčině nepoužívané	0 %

2.část: Prezentace nových podnětů KJ ke zvýšení efektivity odborné cizojazyčné výuky respektující plurilingvismus.

Základním principem Rady Evropy je zlepšit kvalitu komunikace mezi Evropany s různým jazykovým a kulturním zázemím. Důvodem je to, že lepší komunikace vede k volnějšímu pohybu a přímějším kontaktům, což zase vede k lepšímu porozumění a užší spolupráci. K tomuto účelu byl vypracován Společný evropský referenční rámec, který má překonat bariéry v komunikaci mezi odborníky pracujícími v oboru moderních jazyků, jež vyplývají z existence různých vzdělávacích systémů v Evropě. Poskytnutím společného základu pro srozumitelný popis cílů, obsahu a metod Rámec přispěje ke srozumitelnosti kurzů, sylabů a systému kvalifikačních osvědčení, a tak podpoří mezinárodní spolupráci v oblasti moderních jazyků. Poskytnutí objektivních kritérií pro popis jazykové způsobilosti usnadní vzájemné uznávání kvalifikačních osvědčení získaných v různých studijních kontextech, a tak napomůže mobilitě v Evropě.

Cíle působení Rady Evropy pro kulturní spolupráci na poli moderních jazyků:

- Vybavit všechny Evropany tak, aby zvládli nároky rostoucí mezinárodní mobility a užší spolupráce nejen ve vzdělávání, kultuře a vědě, ale také v obchodě a průmyslu.
- Prostřednictvím účinnější mezinárodní komunikace podporovat vzájemné porozumění a toleranci, úctu k různým identitám a kulturní různorodosti.
- Udržovat a dále rozvíjet bohatství a různorodost kulturního života Evropy prostřednictvím větších vzájemných znalostí národních jazyků a jazyků určitých regionů včetně těch, jejichž vyučování není příliš rozšířeno.
- Uspokojit potřeby mnohojazyčné a multikulturní Evropy tak, že bude rozvíjet schopnost Evropanů komunikovat mezi sebou navzdory jazykovým a kulturním bariérám. To vyžaduje, aby odpovědné orgány povzbuzovaly toto nepřetržité a celoživotní úsilí, podchycovaly je na formálním základě a finančně zajišťovaly na všech úrovních vzdělávání.

Diskuse

1. část: Prezentace výsledků vědeckovýzkumné činnosti odrážející multifunkčnost odborné cizojazyčné terminologie v oblasti agrárního sektoru.

Z hlediska komunikační harmonizace jde o to, do jaké míry se ve zkoumané agrárně ekonomické oblasti shoduje odborná terminologie v mateřském jazyce s odpovídající terminologií cizojazyčnou, co se týče obsahu. Při provádění analýze cizojazyčné odborné terminologie byla postupně stanovena následující kritéria:

- Shodné pojmy + shodné definice
- Shodné pojmy + doplňující definice
- Shodné pojmy+ rozdílné definice
- Rozdílné pojmy + shodné definice
- Rozdílné pojmy + rozdílné definice
- Pojmy v daném cizím jazyce nepoužívané

Dosavadní výsledky již zpracovaných etap ukazují, že 1. kritérium - shodné pojmy+shodné definice – zahrnuje zhruba 40 % zkoumaných podkladů. V tomto případě je harmonizace ekonomické terminologie bez problémů. Vyskytují se ale i značné rozdíly, především v rámci 4. nebo 5. kritéria, které by mohly být předmětem další diskuse a vyjednávání tak, aby došlo k větší harmonizaci mezi jednotlivými integračními celky v rámci EU. Je ovšem samozřejmé, že musíme brát v úvahu to, že se v každé zemi, ať už členské nebo přidružené, řeší a budou řešit specifické problémy a k dokonalé jednotě pravděpodobně dojít nemůže.

2.část: Prezentace nových podnětů KJ ke zvýšení efektivity odborné cizojazyčné výuky respektující plurilingvismus.

V následující části vycházím z obecných zásad evropské a národní jazykové politiky a aplikuji je na stávající a nejbližší výhledovou koncepci katedry jazyků v rámci PEF ČZU Praha a předkládám je k diskusi:

1. Podporovat rozšíření plurilingvismu (*Doporučení Rady Evropy – Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz – str. 5*)

V nedávné době nabyla na důležitosti v přístupu Rady Evropy koncepce vícejazyčnosti. Vícejazyčnost („plurilingvismus“) se liší od multilingvismu, který znamená znalost většího počtu jazyků nebo koexistenci různých jazyků v dané společnosti. Multilingvismu lze jednoduše dosáhnout rozšířením nabídky jazyků ve vzdělávacím systému. Koncepce vícejazyčnosti překračuje tento rámec. Zdůrazňuje fakt, že se zkušenosti jedince s jazykem v jeho kulturním kontextu rozrůstají od jazyka používaného doma přes jazyk používaný v širším společenském rámci. Uživatel nepojímá tyto jazyky a kultury izolovaně, ale naopak si buduje komunikativní kompetenci, ke které přispívají všechny znalosti a zkušenosti s jazykem a ve kterém jsou všechny jazyky usouvztažněny a navzájem se ovlivňují. Například partneři mohou přecházet z jednoho jazyka do druhého a využívat tak schopnost každého z nich vyjádřit se v jednom jazyce a rozumět druhému jazyku. Velmi dobře se dá v tomto případě využít společné slovní zásoby internacionalismů.

Z tohoto pohledu se cíl jazykového vzdělávání mění a promítá se do stávající koncepce výuky jazyků na KJ:

- Podporovat snahu, aby jak studenti, tak pedagogové odborných předmětů byli schopni domluvit se v několika jazycích a uměli využívat jejich společných znaků, rozvíjet takový jazykový repertoár, v němž hrají svou roli všechny jazykové schopnosti.
- Udržovat a dále diverzifikovat nabídku cizích jazyků horizontálně :
 - stávající vějíř: angličtina, němčina, francouzština, španělština, ruština, italština, čeština pro cizince
 - rozšíření o jazyk latinský, který je výchozí bází nejen z hlediska plurilingvismu, ale je důležitý také pro mnohé odborné předměty a dále další jazyky Evropské unie, které jsou důležité pro rozvoj mezinárodních vztahů naší fakulty a univerzity.

2. Na všech úrovních podporovat takové výukové programy, které uplatňují flexibilní přístup a zajistit jim patřičné uznání (modulární kurzy, které by vyhovovaly specifickým odborným potřebám a umožňovaly postupné zvyšování kvalifikace) (*Doporučení Rady Evropy – Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz – str. 5*)

Aktuální cíle KJ PEF:

Kromě základní a rozšířené jazykové výuky připravit modulární kurzy, které by se soustřeďovaly hlavně do nevýukového období:

- Modul intenzivního kurzu českého jazyka pro zahraniční studenty (je připraven ze strany KJ v rámci získaného grantu MŠMT),
- modul pro české studenty vyjíždějící na studijní pobyty v rámci programu ERASMUS v odpovídajících cizích jazycích,
- modul pro studenty, doktorandy a pedagogy PEF směřující k získání Evropského jazykového portfolia, které poskytuje formát, jež umožňuje

zaznamenávání a formální uznání nejrozličnějších zkušeností s učením se jazykům a poznáváním kulturních odlišností, tzn. interkulturalitou.

3. Podporovat používání cizích jazyků při výuce odborných předmětů
(*Doporučení Rady Evropy – Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz – str. 5)*)

- Prioritou PEF zůstává zavádění paralelní výuky studijních programů v angličtině,
- dále rozvíjet osvědčenou formu Rozšířené jazykové výuky i v dalších světových jazycích u studijních programů PEF, která je přínosem nejen pro studenty z hlediska úspěšnosti zařazení do studijního procesu na partnerských zahraničních univerzitách a snadnějšího získání místa po absolutoriu PEF ČZU na trhu práce, ale i pro pedagogy PEF z hlediska interdisciplinární spolupráce a z hlediska úspěšné realizace učitelských mobilit v rámci programů EU.

4. Podporovat využívání komunikačních a informačních technologií k rozšíření jazykové výuky (*Doporučení Rady Evropy–Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz, str. 5*)

Prostředníkem v procesu komunikace je jazyk, v podmínkách multikulturní Evropy jsou to pak jazyky jednotlivých evropských zemí. Tento fakt zvyšuje význam výuky cizích jazyků, jejíž cílem je formování komunikativní kompetence. Vytváření komunikačních dovedností a návyků je však tím efektivnější, čím více odráží reálné komunikační situace, které jsou spojeny s potřebou předávat a přijímat informace.

Některé formy nových komunikačních a informačních technologií, zaváděných do výuky jazyků na KJ PEF na základě podaných grantů:

- Grantová agentura PEF: Výukový hypertext v distančním studiu cizích jazyků.
- Grantová Agentura FRVŠ: Elektronické oborové slovníky evropské integrace v agrárním sektoru .
- Grantová agentura FRVŠ: Elektronický korpus testů z angličtiny.

5. Podporovat rozvoj mezinárodních kontaktů, studentských a učitelských mobilit s cílem umožnit získání odborných a jazykových znalostí, získání autentické zkušenosti s kulturou jiné země (*Doporučení Rady Evropy–Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz, str. 5*)

Aktuální cíle na KJ PEF:

- Podporovat a rozšiřovat mezinárodní kontakty v rámci programu SOKRATES, především pak v rámci podprogramu pro vysoké školství – ERASMUS.
- Zkoordinovat kvalifikační systémy partnerských univerzit – nalézt konsensus, který by umožňoval vzájemné uznávání studijních programů.
- Zajistit rovnováhu mezi odborným, kulturním a osobním rozvojem tím, že nabízené jazykové kurzy budou obsahovat jak odborné, tak obecné a interkulturální složky.
- Sledování významu a využití výsledků jednotlivých typů aktivit programu ERASMUS - mobilita studentů, mobilita vysokoškolských učitelů, vývoj učebních osnov, intenzivní programy, tematické sítě.
- Provádět analýzu významu programu ERASMUS – uznávání zahraničních studijních pobytů domovskou institucí studenta, uplatnění ECTS, hodnocení studia v zahraničí z pohledu učitelů i studentů, přínos studia v zahraničí pro odborný růst studenta, analýza různých osobních zkušeností, podklady pro šíření zkušeností.

- Intenzivnější začlenění zahraničních partnerů v rámci učitelských mobilit ERASMUS do studijních programů PEF a prohloubení týmové spolupráce s našimi pedagogy.

6. Podporovat rozvoj celoživotního jazykového vzdělávání (*Doporučení Rady Evropy–Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz, str. 5*)

Aktuální cíle na KJ PEF:

Pokračovat v přípravě nové formy cizojazyčné výuky pro distanční studium a další celoživotní vzdělávání na PEF, založené na nových informačních a komunikačních technologiích. Nové technologie, interaktivní disky CD-ROM, hypertexty, elektronická pošta, napojení na síť internetu umožňují nejen aktivně zapojit studenty do výuky, ale dokonce modelovat a simulovat tento proces podle konkrétních a subjektivních faktorů, čehož v rámci „klasické“ výuky lze dosáhnout jen s těžší. Interakce zvuku, pohybu, obrazu a textu tvoří podklad pro tvorbu nesčetných variant výukového cizojazyčného prostředí. Nové technologie při výuce cizích jazyků co nejpřesněji kopírují standardní reálnou jazykovou situaci, stimulují tak studenta, zintenzivňují jeho studium a zároveň ho motivují, učiteli i studentovi pak navzájem poskytují i tzv. zpětnou vazbu.

Závěry

1. část:

Integrační procesy v rámci EU vyžadují intenzivní komunikaci mezi jednotlivými integračními celky, jejich institucemi, podniky a jednotlivci. Jedním z významných předpokladů porozumění je použití odborné terminologie se stejným obsahem, i když musíme brát v úvahu to, že se v každé zemi, ať už členské nebo přidružené, řeší a budou řešit specifické problémy. Vypracovávání tematických slovníků z oblasti evropské integrace by mělo přispět nejenom k zefektivnění práce s cizojazyčnou literaturou, ale i k usnadnění komunikace mezi odborníky z různých zemí v dané oblasti. Neméně prospěšná by měla být tato práce pro studenty, kteří studují svůj obor s rozšířenou jazykovou výukou a zpracovávají své diplomové práce v příslušném cizím jazyce. Mohou použít pojmů a definic, které nejsou vždy doslovným překladem české předlohy, nýbrž výrazy ověřené erudovanými odborníky daného oboru partnerských zahraničních univerzit.

2. část:

Využití virtuálních prvků jako moderní technologie ve výuce cizích jazyků splňuje všechny předpoklady, aby se tato činnost na virtuální univerzitě i v praxi jevila jako „uživatelsky atraktivní“. Na druhé straně je nutno uvést, že virtuální prostředí má v obecné rovině i svá negativa, jako např. nedostatek socializace jedince a možnosti naučit se být součástí skupiny, odolávat jejím nátlakům, asertivně se prosadit v kolektivu, možnost setkávat se s pozitivními i negativními vzory, což napomáhá k vytvoření hodnotového systému studenta. Ovšem při současném trendu, poskytnout vzdělání co největšímu počtu jedinců, je začlenění moderní technologie vzdělávání třetího tisíciletí nevyhnutelné. Věříme, že současný rozvoj využívání moderních technických prostředků a nových technologií, nejen ve výuce cizích jazyků, není jen projevem krátkodobé módnosti, a že nám bude dána možnost seznamovat se s nejnovějšími poznatky, trendy, zkušenostmi, materiály a produkty institucí a firem, které se problematikou nových technologií profesionálně zabývají, abychom byli schopni tento náročný úkol úspěšně zvládnout. Jen společným úsilím se nám podaří na poli cizojazyčného vzdělávání dosáhnout cíle, který je mottem naší každodenní reality: spojit úsilí pedagoga a

vědce, a nyní i odborníka moderních technologií, univerzity a praxe, k zajištění vyšší úrovně a kvality výuky cizím jazykům.

Literatura

Bölke, J.(1999): Wörterbuch für Wirtschaft, Handel und Finanzen, Strasbourg

Doporučení Rady Evropy–Výbor ministrů, www.msmt.cz/linguae.cz

Dvořáková, M.(2000): Eleven Languages Agribusiness Dictionary-německo-česká část,

Agri- Media Stuttgart (v tisku)

Dvořáková, M.(2001): Integration der Fachvorlesungen in der Fremdsprache und des fachbezogenen Fremdsprachenunterrichts, 19. Kongress der DGFF, Dresden

Evropské jazykové portfolio, www.linguae.cz/ERJ

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (2002) : UP Olomouc,

Tvrdoň, J.(2001): Ekonomická výkonnost českého zemědělství před vstupem ČR do EU,

ČZU Praha

Kontaktní adresa

Milena Dvořáková, PhDr. Mgr. MBA, Česká zemědělská univerzita, Katedra jazyků,
Kamýcká 129, 165 21 Praha 6-Suchbát, Česká republika, tel.: 0042 2 2438 2893,
e-mail:Dvorakova@pef.czu.cz